

שאל בני

פרשת ויגש תשע"ט

עלון - מס' 120

העלון יוצא לאור ע"י מכון "שאל בני" העוסק בענייני שמירת הלשון
חשיבה חיובית לימוד זכות ואהבת ישראל
ליכרו של הגאון הרב רבי מאיר שפירא מלובלין זצוקללה"ה
להנצחות ולתרומות, ניתן ליצור קשר במייל: shealbeni@gmail.com
או לפקס 08-9178033

הילד איננו ואני אנה אני בא.

בספרי החסידות דרשו פסוק זה על ימי הנעורים. יש שמבלים את ימיהם ומבזבזים אותם לריק, יהודה צעק אם ימי הנעורים הולכים לאיבוד, האם אפשר להגיע ליעד, איך נעמוד לפני בורא עולם.

אמר בחור נושר, היום אני מתחרט בזכותי את כל שנות בחרותי, הסתובבתי ברחוב לא למדתי לא חוויתי את החוויות היפות של ימי הנעורים עם החברים, רק כל היום צער ומכאובים סבל מיותר.

הגמרא אומרת (שבת קנב.) שימי הנעורים משולים ל"זר של וורד", מבאר המהרש"א וורד הוא מאוד יפה, אבל הוא נובל מהר, ימי הנעורים הם ימים יפים אבל הם נעלמים מהר מאוד..

ויגש אליו יהודה

נשאלת השאלה יהודה נגש ליוסף ומתחיל לספר לו את כל הסיפור מהתחלה, כאילו יוסף לא זוכר ולא הי' בתוך הסיפור, יהודה לא מחדש כלום. באפשרותו של יוסף לומר לו מה אתה מחדש? מה אתה מוסיף על מה שאני יודע? והנה אנחנו רואים שנכמרו רחמיו של יוסף, ובעקבות דברי יהודה הוא מתגלה לאחים. מדוע??

הרמב"ן כותב שיהודה רצה לעורר רחמנות בלבו של יוסף, לעורר את הרגש, לא את השכל.

מרבית האנשים עוסקים כל היום בטיעונים שכליים - לוגיים כך או כך.

ולפי המחקרים, אנשים פועלים ב%80 לפי הרגש - האמוציות ולא לפי השכל.

[מספרים בדיחה שפעם השכל והמזל הלכו בכביש, ולפתע הגיע מכוננית, השכל עלה למדרכה, והמזל המשיך ללכת בכביש. המכוננית שראתה אדם הולך בכביש עלתה על המדרכה ודרסה את השכל, והמזל נשאר לחיות]

עשו סקר שאלו אנשים מה דעתכם, יש אדם שהרופאים מסתפקים האם לעשות לו ניתוח, כיון ש%75 הוא ימות מהניתוח, ו%25 הוא ישרוד ויחי, האם לעשות את הניתוח או לא? רוב האנשים אמרו לא לעשות את הניתוח.

שוב שאלו אותה שאלה, רק שאלו יש אדם שהרופאים מסתפקים אם לעשות לו ניתוח כיון ש%25 הוא יחי, ו%75 ימות? רוב האנשים אמרו לעשות את הניתוח כאן הם הציגו את הצד החיובי מקודם זה נשמע יותר טוב. השאלה אותה שאלה רק איך מסגננים את השאלה. היינו מבחינה שכלית זה אותו דבר אבל מבחינה רגשית בסגנון השני זה נשמע יותר טוב.

ולכן יהודה בא לערר את הרגש, וחזר על כל העניין עם הרבה רגש יהודי.

נוער נושר (מספר 1)

לראבון לב כל אב, וכל איש אשר רוח ה' נוגעת לליבו, מצטער מאוד מאוד כשהוא רואה, את אותה תופעה קשה מנשוא שפוקדת את הציבור החרדי, ממש גזירת שמים.

אם לפני 150 שנה היתה גזירת הקנטוניסטים היינו בימי הצאר ניקולאי ימ"ש היו נכנסים גדודי צבא לכפרים, לעיירות וחוטפים ילדים קטנים מבית הוריהם, כדי להפוך אותם לחיילים מסורים ונאמנים לצאר, הילדים היו גדלים אצל כפריים גויים מגושמים עד הגיל שהם היו ראויים להיות חיילים וכך הם לא ידעו שהם יהודים ועזבו את דרך ה'. היו שזכרו קצת שהם יהודים אבל עשרות שנים בצבא הרוסי, בוודאי הפך אותם לאנשים ירודים מכל, כמעט ולא הי' שייך להחזירם ליהדות.

כהיום אנו רואים תופעה מפחידה בחורים צעירים שגדלים בבתי טובים מאוד, הורים צדיקים יראי שמים, למדו בתלמודי תורה הטובים ביותר, בישיבות הטובות ביותר, וביום מן הימים חוטפים אותם מאותם מבצרי תורה, לרחוב הסואן והמגושם, ובתהליך מתמשך הם מתנתקים מכל ה' ישמור ויציל.

וכאן הבן שואל, איך קורה דבר כזה, מה מניע את אותם בחורים לעשות מהלכים אלו? לבגוד בהוריהם ביקרייהם?

בימים עברו היו רוחות השכלה, תנועות שעסקו בחקירות באמונה, מחקרים מדע, כינוי אותם "משכילים" אלו אנשים שהיו תלמידי חכמים, אמנם מלאים דעות כוזבות כפירה מחשבות פסולות, שהם העבירו אותם על דתם. קראו להם אפיקורסים, אפשר להבחין שהחפץ חיים בספריו כותב שאם החתן הוא אפיקורס או חשוד על פריצות, בזמנו היו שהי' לבם בעיה של אפיקורסות בעיות באמונה.

היו תקופות בעם ישראל שהיו רוחות של תאוות, פריצות, בבתי לא הי' כסף לא הי' סיפוק גשמי לצעירי הצאן, ותנועות הנוער משכו את הצעירים כאומרים אצלנו תעשו חיים כייף, היו עושים הצגות תאטרונים קרקסים, וכך משכו את הצעירים ה' ישמור ויציל.

נראה שהיום לא זה ולא זה מושך את הצעירים, אפשר לומר שהצעירים שנדחקים החוצה זה מחמת בעיות חברתיות המוסדות דוחקים בצעירים, וזה גורם להם להדחק החוצה, הם מרגשים מושפלים לא מוערכים וממלא נפלים לתאוות, הם לא התחילו עם תאוות הם נפלו חברתית ומשם הם מוצאים את הסיפוק שלהם בעולם ההפקר עולם התאוות.

הרבה מתוך אותם בחורים מסכנים סבלו מבעיות לימודיות, קשב וריכוז - קריאה - הבנת הנקרא, ועוד כהנה וכהנה רבות, במשך הזמן הבחורים הללו שלא הצליחו בלימודים, הבינו שכאן בעולם הישיבה אין להם סיכויי הצלחה, כאן הם יהיו דחויים נבזים הדפוקים של החברה. בחורים צעירים שעולמם פתוח לפניהם, כל הזמן בודקים את עצמם היכן העתיד שלי היכן סיכויי הצלחה שלי, האם מקומי בבית מדרש, או לחילופין בחוץ. ולאט לאט הם באים להחלטה, שמקומם אינו בבית המדרש.

כשמשעמם בבית המדרש, מתחיל הסבב במסדרונות הישיבה, למעלה למטה הלוך חזור, הצוות כמובן לא מסכים לכך, והוא מתחיל לרדות בבחור, שולח הביתה הלוך ושוב, הכל נעשה תחת כוונה טובה וישרה, כדי להכניס - להחזיר את הבחור לעולם הישיבה, אבל הדחיקה היום יומית, לפעמים יוצרת לבחור הרגשה, של תחפש מקום אחר.

וכאן ההבדל הגדול, אם נמצא איש צוות או אברך שמגלה אמפתיה ורגישות לבחור, יש סיכויים טובים מאוד שהבחור ישרוד. אם הוא יתמלא בתקווה באימון שיש סיכוי הוא ישרוד אבל אם אין את אותו אדם שינסוך תקוה בבחור, הוא נכנס לסחרור אשר את סופו מי יוכל לשער.

בשבוע הבא נמשיך לעסוק בנושא נוער נושר.

העלון לזכותו של הבחור, פנחס מנחם

בן נחמן לזיווג הגון והצלחה בכל העניינים.

ב"ה הבחור שלזכותו נתרם העלון

ויגש אליו יהודה וגו'

כל אחד שקורא את הפרשה תמה מאוד. מה היתה טענתו של יהודה? הלא יהודה בעצמו גמר הדין "הננו עבדים לאדוני" ! רק אחר כך כשאמר יוסף "האיש אשר נמצא הגביע בידו יהיה עבד ואתם עלו לשלום", פתאום יהודה התחיל לצעוק, מדוע לא צעק יהודה בתחילה? אך הענין הוא שיהודה חשב בתחילה שהשליט פסק את הדין על פי חוקי ודתי מצרים, שהדין הוא שעשרה שנמצא גניבה תחת ידם, כולם נתפשים וכולם נענשים. ולכן אמר יהודה מה נאמר כו' הננו עבדים, הוא קיבל את הדין באהבה, הגם שידע שגם אביו ימות, אבל זהו החוק שכל הקרובים והשייכים לגנב, נענשים עימו.

אמנם אחר ששמע מהשליט שרק מי שגנב את הגביע יהיה נלכד, ואתם עלו לשלום אל אביכם, טען יהודה אם תקח את בנימין לעבד אתה תהרוג גם את אביו, והיה כראותו כי אין הנער ומת, והרי הדין במצרים הוא שרק הגנב נענש, ואם תאסור את הגנב גם אביו ימות. ואם לך לא אכפת מחוקי מצרים ואתה מוכן להרוג את האבא שלא כדין, גם אני לא יכבד את חוקי מצרים, ובבקשה תשחרר גם את הגנב. (פרדס יוסף) ועפ"י מבאר הפרדס יוסף שכתוב בגמרא שבת (ק"ט ט): לא חרבה ירושלים אלא בשביל שביו תלמידי חכמים.

על פי משל. למה הדבר דומה לעשיר שלקח בחור עני לחתן, ואחר כך וישמן ישרון ויבעט והעזי פניו נגד חותנו, אבל החתן היה לו בעיר קרוב ותלמיד חכם ותמיד הגין בעדו, אבל פעם אחד העזי פניו גם נגד קרובו, וכששמע זאת חותנו אמר עתה עת לעשות בו משפט ויכהו מכה רבה, ושאל לו חתנו מה היום מיומיים שעשיתי עוולות גדולות מהיום ולא הכיתני. אמר לו החותן עד עכשיו שנהגת כבוד בקרובך התלמיד חכם, גם אני הקשכתי לדבריו ונהגתי בו כבוד ולא עשיתי לך מאומה, אבל עכשיו שעתה מזלול בקרובך, גם אני לא שומע לדבריו ואני מכה אותך על עבירות שעשית מקודם, אך קרובך הגן עליך. הנמשל הוא הקב"ה מאריך אפו לעם ישראל, כיון שהוא שומע לתלמידי חכמים לצדיקים ואינו רוצה לצערם, אבל אם רואה שעם ישראל לא נוהג כבוד בצדיקים, גם הקב"ה לא נוהג כבוד בהם ומעניש את העם כולו, ולכן כל זמן שעם ישראל כיבד את הצדיקים לא חרבה ירושלים, אבל כשהעם עצמו זלזל בצדיקים חרבה ירושלים.

הלכה למעשה

הרב ישראל אשלג 0504182631

נוער נושר בהלכה (1)

ישבנו בחתונה, ולפתע אני רואה בשולחן יושב בחור, עם כובע חליפה ממש כבן ישיבה, אך אני מבחין כי אין לו פיאות וזקן. שאלתי את היושב לידי מה פשר ומה מסתתר מאחורי הבחור? אמר לי חברי, הוא בחור "נושר" אביו יועץ חינוכי גדול תלמיד חכם יר"ש, אימו אף היא מחנכת דגולה, והנורא קרה אצלם, הבחור ירד מוסיף לי חברי, הוא אף מחלל שבת ה' ישמור ויציל.

לפתע אנחנו רואים שהבחור הולך לכיון שולחן החתן ומביא בקבוק יין משובח, והתחיל לחלק ליושבים בשולחן מהיין המשובח. אחד מהיושבים שאל אותי האם מותר לשתות מהיין? כיון שמחלל שבת דינו כגוי, יינו יין נסך.

שאלתי אותו האם הוא מחלל שבת בפרהסיא? אמר לי כשהוא מגיע לאזור מגוריו הוא לא מחלל שבת, אבל כשהוא נמצא במקומו ידוע להם שהוא מחלל שבת.

אמרתי להם שאין זה נחשב מחלל שבת. א. מי אמר שהוא מחלל שבת, זה רק קול בעלמא, אין כאן עדים, אין כאן בירור. ב. בשו"ת יביע אומר ח"א סי' י' האריך בענין ושם הביא דעת בעל העיטור, שרק אם עשה עבודת קרקע נפסל. ג. עוד הביא שם דעת מהר"י אסאד שרק אם העידו עליו בבית דין הוא נפסל.

שוב שאלתי את הרב הגאון האדיר רבי משה שאול קליין שליט"א ואמר שהמשנה ברורה בסימן שפה' כותב שאם לא הי' עוש זאת לפני גדול מישראל, אין זה נחשב בפרהסיא. ובוודאי בחור כזה לא הי' עושה כן לפני אדמו"ר רב גדול, וע"כ אין דינו כמחלל שבת בפרהסיא.

סיפורי חסד מופלאים על הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצוקלה"ה

הרבה סופר על מידת החסד של מורנו הרב שלמה זלמן אויערבך זצ"ל, לא לחנם גר רבינו בשכונת "שערי חסד", שם השכונה "שערי חסד" היא אכן המקום המתאים למקום משכנו של מורנו.

נודע לרבינו כי נפטר אדם אחד בחו"ל והמשפחה מאד מאוד שבורה ורצוצה, טלפן רבינו מהארץ למשפחה, ועודד את האלמנה ואת הילדים כל ילד בנפרד, למרות שהוא לא הכיר את המשפחה.

מעשה באשה שהיתה ממש צריכה ללדת, ובאותו יום מת בעלה, מורנו שנודע לו הדבר, נטל מיד את הטיפול בכל הדברים הקשורים לאשה, כל ענייני הלידה, וכן ענייני הלוייה, ועוד עוודדה וחיוקה בשעה קשה זו. וכמו שאמר איוב; "לב אלמנה ארנין".

בשכונת "שערי חסד" היתה אלמנה בעלת מכולת, והנה הבחינה האלמנה, שיש מישהו שדואג בכל בוקר לסחוב את הארגזים שהורדו אל המדרכה במקום חשוף, אל מתחת לסככה המוגנת. היא לא ידעה מי הוא זה שדואג לה בשעות לא שעות, והנה ראתה כי מורנו בכל בוקר כשהיה מקדים להתפלל, היה סוחב בעצמו את הארגזים כדי שיהיו במקום המשתמר, שלא ירדו על הארגזים גשמים, וכן לא יחסר מתכולת הארגזים ע"י גניבות ח"ו.

פעם פגשו את רבינו עומד ותולה פתק על אחד העמודים בשכונה, כל מי שראה את רבינו תולה פתק בשכונה נבהל הרב בעצמו תולה מועדה?? והנה ראו תושבי השכונה שהרב כתב בכתב ידו הודעה שאחד מדיירי השכונה נפטר, ומורנו חשש שהדבר לא יודע לשכנים. לכן הלך ותלה בעצמו את ההודעה.

גיסו בעל אחותו נפטר בגיל צעיר. הוא טיפל בה ובילדיה, ותקופה ארוכה היה הולך אל ביתה לשתות כוס שתייה, ומשם הלך ישר ללמוד, וזאת כדי לעודד אותם. הוא היה מטפל בילדיה כבילדיו והיה בוחם על לימודם עד שגדלו.

בערב פסח היה הולך מדי שנה לקנות יין אצל מערקיה, מערקיה בצעירותה היתה מוכרת יין ועוד דברים מסויימת, שמזמן חיסלה את חנותה, וזאת כדי להנות אותה, והיא גם היתה יוצרת מעין תנות כדי לזכות שמורנו יבוא לקנות אצלה ולהתברך ממנו.

ניתן להזמין שיעורים והרצאות בענייני תיקון המידות חינוך ועוד,

פאלפון: 0504182631 וברוא"ל: shealbeni@gmail.com